

5 Therapeutische moestuin

Op deze plek lag in vroeger tijden een moestuin, met even verderop een varkensstal. De moestuin leverde voedsel, maar had ook een therapeutische functie. Sanatorium Rhijngeest was in eerste instantie een observatiestation waar patiënten werden bekeken en indien nodig behandeld. De zwaardere gevallen werden doorverwezen naar een psychiatrische inrichting, zoals Endegeest aan de overkant van de weg. Begin vorige eeuw bestond er voor zulke patiënten nog geen geschikte behandelmethode. Aanvankelijk werden ze in bed verpleegd of vele uren in een warm bad gezet. Toen dat onvoldoende resultaat bleek op te leveren, koos men eind jaren twintig voor een actievere behandeling. Patiënten werden aan het werk gezet, bijvoorbeeld in de instellingskeuken of in deze moestuin. Dat zou de geest stimuleren en zou apathie voorkomen.

Op de kruising bij het informatiebord rechtdoor.

Op de splitsing rechtdoor, het pad volgen langs het water.

Op weg

Start	gemeentehuis Oegstgeest, Rhijngeesterstraatweg 13, 2342 AN Oegstgeest
Bereikbaarheid	A44, afslag 7 richting Oegstgeest, borden Raadhuis volgen
Lengte	1,2 km
Markering	geen, volg routebeschrijving
Toegang	vrije toegang op wegen en paden
Honden	aangelijnd toegestaan

6 Vleermuizen

In het perceel links van het pad staan veel jonge bomen. Ze zijn aangeplant nadat een storm enkele jaren geleden flink wat schade had aangericht. De oudste bomen daaromheen zijn ruim honderd jaar oud. In de holtes van zulke oude bomen nestelen holenduiven, boomvalken en bosuilen. Ook vleermuizen rusten er overdag of houden er hun winterslaap. In de schemering vliegen de vleermuizen uit en gaan op de open plekken op zoek naar insecten. Dat doen ze met behulp van echolocatie. Zodra ze een prooi hebben opgespoord, bundelen ze hun sonar om meer informatie te krijgen over afstand en vliegrichting. Het vangen gebeurt door de vlieghuid of staarthuid als vangnet te gebruiken. Daarna wordt het insect met de bek opgepakt.

7 Kroos

Eenden en vissen eten graag van het kroos dat als een groen tapijt op het water drijft. Kroos bestaat uit groene schijfjes met een doorsnee van enkele millimeters. Daaronder zit één worteltje. Dat zorgt ook voor stabiliteit, net als de kiel van een boot. Kroos vermeerdert zich heel snel. Als een eend wat schijfjes meeneemt tussen zijn veren, kan een sloot of een vijver binnen enkele weken helemaal dichtgroeien. Zodra de temperatuur daalt tot rond het vriespunt, houdt kroos het voor gezien. Het zakt naar de bodem en gaat in winterslaap. Pas als de temperatuur weer stijgt, verschijnt het weer aan het wateroppervlak.

8 Zwanenbrug

Vroeger lag er een brug over de waterpartij. Die heette in de volksmond de Zwanenbrug, als verwijzing naar de sierlijke zwanen op de leuning. Althans, de decoratieve dieren waren geverfd als zwanen: wit, met een rode snavel. De ornamenten zijn inmiddels verplaatst naar een brug verderop en daar blijkt dat het helemaal niet om zwanen gaat. Ze hebben tanden en lijken veel meer op gevleugelde draken.

Aan het einde rechts aanhouden, de brug over. Bij het informatiebord rechtdoor. Voor de paviljoens rechtsaf, terug naar het gemeentehuis.

Steun het Zuid-Hollands Landschap

Heeft u lekker gewandeld in dit prachtige natuurgebied en genoten van de rust? Misschien heeft u onder de talloze planten en dieren zelfs enkele zeldzame soorten gezien. Rhijngeest is één van de vele natuurgebieden van het Zuid-Hollands Landschap. Deze stichting beschermt natuur en landschap door het aankopen en beheren van natuurgebieden. Als u ook vindt dat deze prachtige gebieden moeten blijven bestaan, wordt dan beschermer. Uw steun is van harte welkom. Voor meer informatie of om beschermer te worden kunt u terecht bij het Zuid-Hollands Landschap.

Stichting Het Zuid-Hollands Landschap

Nesserdijk 368

3063 NE Rotterdam

telefoon (010) 272 22 22

fax (010) 242 06 50

www.zuidhollandslandschap.nl

Rhijngeestroute

door het bos Rhijngeest

wandelroute
1,2 km ongemarkeerd

Zuid-Hollands Landschap

Rhijngeestroute

Welkom in het bos Rhijngeest

Het bos Rhijngeest maakt deel uit van de buitenplaats Rhijngeest die begin 18e eeuw werd gesticht. Het ligt op de overgang van een zandige strandwal, een geest, en de kleiige oever van de Oude Rijn. Een groot deel van de route wandelt u door een donker bos met eiken, essen en abelen, vaak begroeid met klimop. Daaronder groeien in het vroege voorjaar stinsenplanten.

1 Buitenplaats Rhijngeest

Rhijngeest is een van de vele landgoederen die in de 17e en 18e eeuw rond Leiden zijn gesticht. Het begon met een boerderij die aan het begin van de 18e eeuw werd uitgebouwd tot een herenhuis. Ook kwamen er stallen, een koetshuis, een orangerie en vijvers met fontein. Van dat oorspronkelijke landgoed is alleen het koetshuis

annex koetsierswoning overgebleven. Het herenhuis werd rond 1840 verbouwd tot een eigentijdse villa. Begin 20e eeuw kocht de gemeente Leiden het landgoed om er een 'inrichting voor zenuwlijders' te vestigen. Toen werd ook het enorme Jugendstilgebouw neergezet, een sanatorium dat bekend zou worden als de Jelgersmakliniek. Rust, ruimte en licht waren de toverwoorden bij de bouw. Vandaar de openslaande deuren, de balkons en de lichtkoker die vanuit het dak daglicht verspreidt over de etages. Sinds 1999 is het gebouw in gebruik als gemeentehuis.

Wandel vanaf het gemeentehuis het terrein op, volg het bordje richting huisnummers 1, 3, 7, 9a. Na 50 m linksaf. Voor het informatiebord rechtsaf. Dit pad recht door volgen tot het eind.

2 Donker bos

Achter de villa begint het bos dat sinds 1997 wordt beheerd door het Zuid-Hollands Landschap. Het bos ademt de romantische sfeer van de 19e eeuw, toen een park er moest uitzien alsof het door de natuur zelf was gemaakt. Waterpartijen en paden hebben ronde, vloeiende vormen, zodat elke bocht weer een ander plaatje oplevert. Links en rechts van het pad liggen hoog opgaande bospercelen met een ruige onderbegroeiing. In dat donkere bos doet de klimop het opvallend goed. De stengels hechten zich aan de stam van een boom en klimmen soms helemaal tot aan de top. Klimop bloeit pas aan het eind van het jaar. Insecten die dan nog aanwezig zijn, halen in de sterk geurende bloemen hun laatste voorraad nectar. De zwartblauwe klimopbessen zijn het volgende voorjaar rijp, maar komen alleen voor op stengels die in het licht staan.

3 Kleiweides

Aan de rand van het bos gaat de zandige ondergrond over in klei. Het zand is duizenden jaren geleden als een strandwal neergelegd door de zee. De klei is afkomstig van de Oude Rijn, die langs Oegstgeest naar de Noordzee stroomde. Met name bij de weilanden achter het bos zit veel klei in de ondergrond. Door de aanleg van de A44 en een villawijkje zijn de weilanden een stuk kleiner geworden, maar ze zijn nog altijd erg belangrijk als foeragegebied.

Roofvogels en vleermuizen die in het bos huizen, gaan hier op zoek naar voedsel.

Ter hoogte van de villa's bij de T-splitsing rechtsaf.

4 Stinsenplanten

In het (vroege) voorjaar bloeien er stinsenplanten langs het hoofdpad. Daaronder zijn soorten als wilde hyacint, maarts viooltje, gevlekte aronskelk en daslook. Die laatste is herkenbaar aan de witte, bolvormige bloemen, maar vooral aan de reuk. Sommigen beschrijven het als een uienlucht, anderen houden het op knoflook. Veel van deze exotische stinsenplanten zijn bij de aanleg van het park aangeplant en komen elk voorjaar vanzelf weer terug. Het Zuid-Hollands Landschap zorgt er alleen voor dat er voldoende open plekken zijn waar ze kunnen groeien.

Op de kruising recht door, dan het pad linksom volgen.

Maarts viooltje